

**Javaslat a Margit malom (Kalocsa, Mátyás király utca 2/a Helyrajzi szám:
3203 Műemléki törzsszám: .... Hatályos védelem: nincs)
Kalocsai Települési Értéktárba történő felvételéhez**

Készítette:

Asbóth Miklós

.....

Kalocsa, 2013. április 24.

(P.H.)

I.
A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: Asbóth Miklós
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Asbóth Miklós
Levelezési cím: 6300 Kalocsa, Fényi Gyula u. 18.
Telefonszám: 06/70/414-8583
E-mail cím:

II.
A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése Margit malom
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása
 agrár- és élelmiszergazdaság   egészség és életmód   épített környezet
 ipari és műszaki megoldások   kulturális örökség   sport
 természeti környezet   turizmus
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye Kalocsa, Mátyás király utca 2/a
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
 települési   tájegységi   megyei   külföldi magyarság
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása. Ld. a javaslat elején lévő részletes leírást.
6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett: a Kalocsai Települési Értéktárba felvett *Ipari blokk* egyik jelentős műemlék épülete.
7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Településrendezési terv Kalocsa 2004. 467p

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III.
MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Margit Malom

¹Kovács Antal 1908-ban megvásárolta Krigovszky János paprikamalmát (egykori gőztéglagyár). A megvásárolt paprikamalmot átépítette gabonamalommá, amit Margit Malomnak nevezett el. A kisteljesítményű malom helyett Kovács Antal hamarosan új, korszerű malom építésébe kezdett. A város közepéhez közelebb, a Vajas nyugati partján 1911-ben kezdték meg az új malomépület építését, amely 1912. jan. 15-re készült el. A malom 1914 folyamán társas vállalkozássá alakult, melynek folytán 1916-ban sor került a malom teljesítményének növelésére. A bővítési munkák 1917 nyarán fejeződtek be. A malom kapacitása napi 700 q-ra emelkedett. Az újabb bővítés 1922 áprilisában kezdődött. Felépítették a malom északi szárnyát, tetején a víztoronnyal. Az építkezést gabonasilók és raktárak építésével a következő években tovább folytatták. 1923-ban a 200 vagonos raktár készült el, 1924-ben pedig elkészültek a vasbeton gabonasilók, amiket a német Feitag cég készített. 1928-ra

eladósodott a malom. 1928. júl. 21-én egy bankcsoport vette át az eladósodott malmot, és Margit Gőzmalom és Terményforgalmi Rt néven működtette tovább. A világgazdasági válság a malom fölött sem múlt el nyomtalanul. 1933 végére a Margit Malom működésképtelenné vált. A malom igazgatója, Friedrich Antal, aki az előző évben a mai Meszesi út elején (Tüzép telep) önálló malmot alapított, 1934-ben bérbe vette az álló malmot és megindította az őrlést. A malom feleslegessé vált épületeiben alakította ki paprika beváltóhelyét az 1936. aug. 22-én megalakult a Magyar Fűszerpaprikát Értékesítők Szövetkezete. A beváltó az új telepének (ma Fűszerpaprika Rt) megépítéséig, 1941-ig működött a Margit Malomban. 1941 júliusában lejárt Friedrich Antal malomigazgató bérleti szerződése. A Margit Malom részvénytársasággá alakult. Legnagyobb részvénytulajdonosok a kalocsai érsekség, a ciszterci rend és Jerkó Sándor dunapentelei malomtulajdonos voltak. A malomigazgató Jerkó Sándor lett. 1949-ben államosították a malmot, amely a későbbiek során a Bács-Kiskun Megyei Gabonaforgalmi és Malomipari V. kalocsai malma lett. 1951-ben a malom elavult berendezéseit 1,5 millió forintos költséggel korszerűsítették 1955-ben a hengerszékek gázüzemű meghajtását villanymotoros meghajtásra cserélték ki. További gabonaraktárak épültek, 1964-ben egy 150 vagonos raktár, 1978 augusztusában 1.525 vagonos acélsilók. (Az acélsilók átadásával egy időben kezdtek hozzá a malom Gombolyagi úti telepén egy 3.300 vagonos vasbeton gabonasiló építéséhez, mely elkészülte után a megye legnagyobb gabonasilója volt.) 1981 és 1983 között. Nagyarányú felújítás végeztek a malomban 1991. júl. 1-én a vállalat Viktória Első Magyar Gabona Rt néven részvénytársasággá alakult, amelytől a Margit Malmot 1998. ápr. 1-én az Agrimill Rt (Békéscsaba) bérbe vette, majd megvásárolta.

1. számú Melléklet

Fotódokumentáció

---

¹ Településrendezési terv Kalocsa 2004. 467.

1. ábra: A Margit Malom épülete 2014-ben

2. ábra: Margit Malom épülete